

ПОГОДЖЕНО

Професійною спільнотою вчителів
суспільно-гуманітарного циклу
Протокол № 1 від 26.08.2025

ЗАТВЕРДЖЕНО

Педагогічною радою Чернівецької
гімназії № 19 Чернівецької міської ради
Протокол № 1 від 27.08.2025

Навчальна програма

для 8 класу

Чернівецької гімназії №19

Чернівецької міської ради

з предмету «Всесвітня історія»

на 2025/2026 навчальний рік,

розроблена за модельною навчальною програмою

«Всесвітня історія. 7–9 класи» для закладів загальної середньої освіти (автори:

Щупак І. Я., Посунько А. С., Бакка Т. В., Бурлака О. В., Власова Н. С., Желіба О. В., Махонін О. О., Мелешенко Т. В.,
Павловська-Кравчук В. А., Піскарьова І. О., Худобець О. А.)

(наказ Міністерства освіти і науки України від 16 серпня 2023 року № 1001)

Укладачі

вчителі історії

Олена Боднарюк

Ірина Ковалюк

Чернівці, 2025

ПОЯСНЮВАЛЬНА ЗАПИСКА
до навчальної програми навчального предмету «Всесвітня історія» Цикл базового
предметного навчання (8 клас)

Навчальний предмет «Всесвітня історія» спрямований на реалізацію визначених Державним стандартом базової середньої освіти (постанова Кабінету Міністрів України від 30 вересня 2020 р. № 898) в громадянській та історичній галузі освіти цілей, зокрема — формування вільної, творчої та відповідальної особистості, спосіб мислення і дій якої базується на усвідомленні загальнолюдських та національних цінностей; патріота України та прихильника її демократичного устрою; людини, яка шанобливо ставиться до родини, суспільства та навколишнього природного середовища; поважає права і свободи людини; зберігає українські національні традиції та водночас поважає культуру, звичаї, традиції інших народів, толерантно ставиться до різних суспільних поглядів, релігій та їх носіїв, якщо це не вступає в протиріччя із загальнолюдськими цінностями.

Завданням навчального предмету «Всесвітня історія» у 8 класах є розвиток особистості учня/учениці через розуміння причинно-наслідкових зв'язків між історичними подіями та явищами, сприйняття взаємозв'язку української та всесвітньої історії, усвідомлення уроків історії та *«людського виміру»* історичних процесів. Беручи до уваги різні оцінки подій минулого, учні та учениці під час навчання мають виробляти *українське бачення всесвітньої історії* часів Середньовіччя та Нової доби і розуміти вплив минулого на сучасні суспільно-політичні, економічні, духовні процеси сьогодення й майбутнього.

Вимоги до обов'язкових результатів навчання всесвітньої історії у 8 класах передбачають, що учениця/учень:

- мислить історико-хронологічно, встановлює причинно-наслідкові зв'язки між історичними подіями і явищами, діяльністю людей та її результатами і наслідками в ході історичного процесу, визначає сутність суспільних змін в історії;
- має розвинене геопросторове мислення; виявляє взаємозалежність соціально-економічного, політичного й культурного розвитку та навколишнього природного середовища, клімату, цивілізаційних характеристик сусідніх спільнот;
- розвиває критичне мислення, здатний/здатна співставляти й аналізувати різні джерела інформації;
- виявляє взаємозв'язок, взаємозалежність та взаємовплив історичних подій, явищ, процесів, постатей у контексті відповідних епох; розуміє множинність трактувань минулого і сучасного та зіставляє їх інтерпретації;
- усвідомлює власну гідність, відстоює особисті кордони, власні права і свободи та водночас поважає права і гідність інших людей, дотримується принципів толерантності та відкидає усі форми ксенофобії;
- переконаний/переконана у цінності демократичних принципів, конструктивно взаємодіє з іншими людьми і суспільством в цілому, усвідомлює необхідність утвердження верховенства права і дотримання правових норм для забезпечення сталого розвитку суспільства;
- дотримується принципів академічної доброчесності в навчанні, науковій та іншій творчій діяльності.

Програма складається з пояснювальної записки; структурованих за класами та в межах класів розділами/темами 1) **вимог до очікуваних результатів** навчальної діяльності учнів/учениць; 2) **змісту** навчально-пізнавальної діяльності; 3) рекомендованих **видів і прикладів навчальної діяльності**.

1) Очікувані результати навчально-пізнавальної діяльності сформульовані відповідно до ідей і положень Державного стандарту базової середньої освіти та зорієнтовані на формування компетентностей і наскрізних умінь. Знання й уміння органічно пов'язані з ціннісними основами *ставлення* учнів/учениць до певних історичних подій та явищ.

2) Зміст навчально-пізнавальної діяльності кожного розділу/теми даної програми визначається:

- розвиваючим значенням історичного матеріалу для формування в учнів/учениць загальнолюдських цінностей;
- виховним потенціалом для ствердження української історичної пам'яті та виховання патріотизму;
- потенціалом відібраного історичного матеріалу для використання в практичному житті молоді (питання захисту прав людини; розуміння можливостей демократії; шляхи морального самовдосконалення та особистого успіху тощо);
- ступенем впливу певних історичних подій і явищ на формування й розвиток сучасної цивілізації, досягнення якої має опанувати учень тощо.

Дана програма складена з урахуванням положень Навчальної програми з історії України для 7-9 класів закладів загальної середньої освіти, затвердженої Міністерством освіти і науки України (наказ Міністерства освіти і науки України №698 від 03 серпня 2022 р.). Історичний матеріал інтегрований з питаннями громадянської освіти, правознавства.

Зміст навчально-пізнавальної діяльності чітко структурований та вибудований таким чином, що дає змогу педагогам самостійно спланувати навчальну діяльність відповідно до навчального плану закладу освіти.

1) Поряд із загальним переліком можливих видів навчальної діяльності автори програми навели приклади робіт. Виходячи з принципів академічної свободи вчителів, цей перелік не є обов'язковим чи загально-рекомендованим.

Міжпредметні зв'язки здійснюються згідно з предметними змістовими лініями «Культурна самосвідомість», «Інформаційне середовище», «Цінності й моральність», наявних у відповідних навчальних предметах, насамперед: географія, мистецтво, українська мова і література, зарубіжна література, іноземні мови, біологія, громадянська освіта, правознавство.

Всесвітня історія

8 клас

Вступ до курсу.
Розділ I. Економіка і суспільство раннього Модерного (Нового) часу.
Розділ II. Високе Відродження. Реформація в Західній Європі.
Розділ III. Держави раннього Нового часу.
Розділ IV. Епоха Просвітництва та зародження модерного суспільства.
Узагальнення курсу. Здобутки ранньомодерної Європи.

Очікувані результати навчання	Зміст навчально-пізнавальної діяльності	Види навчальної діяльності
Вступ до курсу (2 год.)		
Знання: - Учень/учениця знає хронологічні межі та періодизацію Модерної доби, хронологічні межі раннього Нового часу. Уміння: - Учень/учениця виявляє і пояснює ознаки культурно-історичної епохи Модерну(Нового часу) як періоду історії європейського суспільства. - Учень/учениця зіставляє характерні ознаки Ранньомодерної доби в Україні та Європі. - Учень/учениця характеризує Ранній Новий час (Ранньомодерну добу) як період звільнення суспільного й культурного життя від церковного догматизму.	Середні віки в історії Європи та України (повторення). Криза європейського Середньовіччя. «Чорна смерть» та її наслідки. Економічний занепад та паростки економічних змін. Загострення міжнародних конфліктів,	Види навчальної діяльності: репродуктивна, дослідницька, творча, проєктна. Приклади навчальної діяльності: робота з навчальним текстом, пошук відповідей на питання, складання запитань до

- Учень/учениця співвідносить історичні періоди європейського раннього Нового часу і козацької доби в Україні (початок якої припадає на виникнення нового стану — козацтва (кінець XV – початок XVI ст.), а завершення — на остаточну втрату ним політичної влади (друга половина XVIII ст.). - Учень/учениця розрізняє види джерел з історії раннього Нового часу, виявляє смислові зв'язки між джерелами різних видів, вплив економічних, політичних, соціальних та культурних обставин на погляди і життєву позицію авторів джерел, може визначити сутність, важливість і пізнавальні можливості джерела інформації, порівняти зміст різних джерел за самостійно визначеними критеріями, досліджує і використовує історичні джерела для аналізу історичних процесів доби раннього Нового часу, застосовує критерії для визначення достовірності та повноти інформації. Ставлення: - Учень/учениця формулює та аргументовано висловлює власні судження стосовно нових цінностей, що формувалися за доби раннього Нового часу, з урахуванням інформації з різних доступних джерел, власного досвіду, гуманістичних цінностей. - Учень/учениця оцінює якість виконання роботи за допомогою рефлексії та конструктивного зворотного зв'язку.	зміни у військовій справі. Зміни в освіті та культурі в XV ст. Поняття і періодизація Нового часу (Модерної доби). Кліматичні зміни в Європі. Демографічні процеси і міграція населення. Криза станової структури і загострення соціальних конфліктів. Зародження нового типу держави — абсолютної монархії. Джерела вивчення історії Ранньомодерного часу і проблема їх достовірності.	історичного тексту, історичних джерел; складання синхронізованої таблиці «Світ у Ранньомодерну добу» (протягом року), аналіз за визначеним алгоритмом історичних джерел, добір і формулювання аргументів для участі в дискусії; розробка критеріїв аналізу історичної епохи та створення на їх основі карти пам'яті, систематичної таблиці тощо.

Розділ І.

Економіка і суспільство раннього Модерного (Нового) часу (6 год.)

Знання: - Учень/учениця демонструє знання перебігу таких подій, явищ, процесів у часі: Великі географічні відкриття, Конкіста, створення колоніальних імперій, модернізація європейського суспільства. - Учень/учениця знає дату відкриття морського шляху до Індії, першої подорожі Христофора Колумба, навколосвітньої подорожі Фернана Магеллана, напрямки подорожей Христофора Колумба, Васко да Гама, Фернана Магеллана, центри світової торгівлі. Уміння: - Коректно використовуючи відповідні поняття та терміни («конкіста», «колоніальна імперія», «метрополії», «колонії», «зустріч цивілізацій», «революція цін», «аграрна революція», «модернізація», «мануфактура», «капіталізм», «буржуазія», «найманий працівник», «соціальний конфлікт»), учень/учениця визначає і пояснює передумови, причини, особливості перебігу, результати й наслідки таких подій, явищ, процесів: Великі географічні відкриття, Конкіста, зародження капіталістичних відносин, суспільних конфліктів доби. - Учень/учениця пов'язує вищезгадані історичні події, явища, процеси з географічним простором, позначає їх на карті та використовує карту для їх опису і пояснення. - Учень/учениця простежує на основі карти, як змінювався простір впливу європейської цивілізації на світ унаслідок Великих географічних відкриттів.	Великі географічні відкриття, їх причини, передумови, наслідки. Відкриття морського шляху до Індії, Америки. Подорожі Христофора Колумба, Васко да Гама. Навколосвітня подорож Фернана Магеллана. Створення колоніальних імперій. Цивілізації доколумбової Америки. Конкіста — завоювання Нового світу. Метрополії та колонії. Модернізація. Поняття «революція» і «модернізація». «Революція цін» та нові торговельні можливості. «Аграрна революція». Руйнування	Види навчальної діяльності: репродуктивна, дослідницька, творча, проектна. Приклади навчальної діяльності: робота з навчальними текстами; синхронізованою таблицею; розповідь за історичною картою; робота з контурною картою; дослідження історичних джерел (візуальних, історичних документів); складання плану розповіді та власне розповіді на визначену тему; створення дослідницьких творчих проєктів (карти пам'яті, інфографіка,
--	--	--

• Учень/учениця встановлює та називає причини, напрямки і наслідки масових міграцій європейців; характеризує вплив зародження капіталістичних відносин на повсякденне життя людей різних станів і груп суспільства. • Учень/учениця описує, аналізує, оцінює різні інтерпретації історичних подій, явищ, процесів, діяльності історичних осіб, спираючись на достовірну історичну інформацію. Ставлення: • Учень/учениця формулює та аргументовано висловлює власні судження стосовно історичного значення Великих географічних відкриттів; характеру контактів цивілізацій доби раннього Модерного(Нового)часу; людського виміру соціальних конфліктів та інших явищ доби раннього Модерного(Нового)часу з урахуванням інформації з різних доступних джерел, власного досвіду, гуманістичних цінностей. • Учень/учениця оцінює якість виконання роботи за допомогою рефлексії та конструктивного зворотного зв'язку.	традиційного суспільства у Європі. Зародження капіталістичних відносин. Мануфактурне виробництво. Торговельний капітал. Нові соціальні верстви. Буржуазія. Наймані працівники. Повсякденне життя європейців раннього Нового часу Повсякденне життя представників різних верств.Зміни в родинних відносинах і побуті. Становище жінки. Виховання дітей. Зміна поглядів на світ. Суспільні конфлікти раннього Нового часу.	ілюстрований колаж, презентація тощо); дискусія/дебати.
---	---	--

	Соціальні, етнічні та релігійні конфлікти як прояв світоглядної кризи. Селянські війни. Міські повстання.	
Розділ II. Високе відродження. Реформація в Західній Європі (5 год.)		
Знання: - Учень/учениця демонструє знання часу та перебігу таких подій, явищ, процесів у часі: Реформація і Контрреформація у Європі, релігійні війни у Німеччині та Франції, Високе Відродження. Уміння: - Учень/учениця характеризує гуманізм епохи Відродження як європейський інтелектуальний рух за вдосконалення людської природи через пізнання культурної спадщини Античності. - Учень/учениця розпізнає і характеризує представників культури Відродження, їхні твори, видатні пам'ятки культури епохи Ренесансу (на прикладі постатей Франческо Петрарки, Мігеля де Сервантеса, Еразма Роттердамського, Нікколо Макіавеллі, Леонардо да Вінчі, Рафаеля, Мікеланджело, Пітера Брейгеля, Альбрехта Дюрера, інших). - Коректно використовуючи відповідні поняття та терміни («Високе Відродження», «секуляризація», «Реформація», «протестантизм», «Контрреформація», «релігійні війни»), учень/учениця визначає і пояснює передумови, причини, особливості перебігу, результати й	Епоха Відродження. Криза релігійного світогляду. Інтелектуальні рухи доби Відродження. Гуманізм як цілісна система поглядів на людину. Високе Відродження. Періодизація доби Відродження(<i>хронологічний та географічний критерії</i>). Архітектура, скульптура, живопис, музика, театр доби Відродження. Технічні винаходи і	Види навчальної діяльності: репродуктивна, дослідницька, творча, проектна. Приклади навчальної діяльності: робота з навчальними текстами, історичними/контурними картами; робота з запропонованими питаннями до навчального матеріалу; складання запитань, пам'яток дослідження ідей, культурних

наслідки таких подій, явищ, процесів: Відродження (Ренесанс), Реформація, Контрреформація, релігійні війни. • Учень/учениця пов'язує вищезгадані історичні події, явища, процеси з географічним простором, позначає їх на карті та використовує карту для їх опису і пояснення. • Учень/учениця порівнює основні ідеї вчень і течій протестантизму. • Учень/учениця визначає і характеризує вплив Реформації та Контрреформації в українських землях. • Учень/учениця характеризує наукові й технічні досягнення Раннього Нового часу, їх вплив на життя людей. Ставлення: • Учень/учениця формулює та аргументовано висловлює власні судження стосовно загальнолюдського значення поширення ідей гуманізму; принципів терпимості до різних ідейних, релігійних течій в їх історичному вимірі; ролі Відродження у розвитку світової культури з урахуванням інформації з різних доступних джерел, власного досвіду, гуманістичних цінностей. • Учень/учениця, спираючись та використовуючи знання про релігійні війни у Європі, аналізує причини та наслідки дискримінації та утисків в минулому і сьогоденні. • Учень/учениця оцінює якість виконання роботи за допомогою рефлексії та конструктивного зворотного зв'язку.	розвиток науки. Реформація у християнській церкві. Католицька церква напередодні Реформації. Течії протестантизму: лютеранство, кальвінізм, євангелізм. Поширення Реформації. Королівська реформація у Англії. Контрреформація. Контрреформація в Європі. Орден Єзуїтів. Тридентський собор. Конфесіоналізація. Релігійні війни. Релігійні війни в Німеччині та Франції. Аугсбурзький релігійний мир і його значення.	пам'яток; складання порівняльних таблиць ідей релігійних учень тощо; дослідження гуманістичних ідей Відродження за історичними джерелами (витягами з літературних творів, філософських трактатів, пам'яток мистецтва епохи Відродження); складання плану дослідження, розповіді; творчі проекти (презентація, віртуальна екскурсія, есе, історичний портрет діяча/діячки тощо).

Розділ III. Держави раннього Нового часу (9 год.)

Знання: - Учень/учениця демонструє знання перебігу таких подій, явищ, процесів у часі: утворення Речі Посполитої, національно-визвольна війна в Нідерландах, утвердження абсолютної монархії у Франції, революція в Англії, Тридцятилітня війна, Північна війна, утворення імперії Габсбургів, панування у Китаї династії Цин, період сьогунату Токугавив Японії. Уміння: - Коректно використовуючи відповідні поняття та терміни («абсолютна монархія», «олігархічна (бюргерська) республіка», «аристократична (шляхетська) республіка», «парламентська монархія», «меркантилізм», «революція», «національно-визвольна війна», «самодержавство», «унія», «політика самоізоляції», «сьогунат», «самурай»), учень/учениця визначає й пояснює передумови, особливості перебігу, результати й наслідки таких подій, явищ, процесів: утворення в Західній Європі національних держав, становлення абсолютизму у Франції, національно-визвольна війна в Нідерландах, Англійська революція, османська експансія в Центральній та Південно-Східній Європі, російська експансія у Східній Європі, спроби модернізації початку XVIII ст. в Російській імперії, унійний процес між Польщею і Литвою, затяжна економічна та політична криза у Речі Посполитій, особливості розвитку держав Сходу, політика самоізоляції в Японії. - Учень/учениця пов'язує вищезгадані історичні події, явища, процеси з географічним простором, позначає їх на карті та використовує карту для їх опису і пояснення.	Абсолютні монархії. Поняття «абсолютизм». Становлення абсолютної монархії у Франції. Бранденбург-Пруссія у XVI–XVII ст. Колоніальні імперії. Іспанська колоніальна імперія. Поняття «колоніалізм». Колонії Іспанії у Америці. Національно-визвольна війна в Нідерландах. Утрехтська унія. Англійська колоніальна імперія. «Криваве законодавство». Англійська революція. «Білль про права». Англійські колонії. Аристократична держава.	Види навчальної діяльності: репродуктивна, дослідницька, творча, проектна. Приклади навчальної діяльності: робота з навчальними текстами; заповнення синхронізованої таблиці на основі роботи з навчальним текстом; складання розповіді про перебіг історичних подій і процесів за історичною картою; робота з контурною картою; складання аналітичних, порівняльних таблиць, карт пам'яті; дослідження історичних джерел за запропонованим/власним алгоритмом роботи;
---	--	--

• Учень/учениця характеризує передумови формування ранньомодерної системи державної влади в Речі Посполитій (обмеження влади великого князя на користь панів ради у Великому князівстві Литовському, Руському і Жемайтійському, обмеження влади короля шляхетським представництвом у королівстві Польському); • Учень/учениця виявляє роль міського патриціату та дворянства в управлінні містами-республіками; шляхти в управлінні Річчю Посполитою; • Учень/учениця визначає цілі різних соціальних верств і груп в національно-визвольній війні в Нідерландах, революції в Англії, цілі держав у Тридцятилітній війні; • Учень/учениця виявляє і пояснює ознаки XVI–XVII ст. як епохи воєн за переділ Європи і світу. • Учень/учениця характеризує становище українських земель у складі Речі Посполитої, держави Габсбургів, вплив на українські землі процесів становлення самодержавства в Московському царстві/Російській імперії; Вестфальський мир як подію, що заклала основи сучасного світового порядку — поділу світу на національні держави й утвердження в міжнародних відносинах принципу державного суверенітету. • Учень/учениця виявляє і пояснює спільні та відмінні риси у політичному устрої західноєвропейських країн; відмінності між абсолютною монархією Західної Європи та самодержавством у Московському царстві/Російській імперії; традиційний характер чотирьох найбільших цивілізацій Сходу, що розвивалися в Ранній Новий час: індійської, ісламської, китайської та японської.	Річ Посполита — особливості «шляхетської демократії». Українські землі у складі Речі Посполитої. Континентальні імперії. Держави Габсбургів і Османів. Володіння Габсбургів у Європі. Австрійська імперія. Українські землі під владою Габсбургів. Народи ПівденноСхідної Європи під владою Османської імперії. Московське царство / Російська імперія. Останні Рюриковичі. Смутний час. Правління династії Романових. Спроби модернізації на початку XVIII ст.	творчі проекти (повідомлення, презентація, історичний портрет діяча/діячки, есе тощо); дискусія.
---	--	---

- Учень/учениця визначає особливості колоніальних імперій періоду Раннього Нового часу; культур народів Сходу; розкриває особливості взаємин країн Сходу та Європи. - Учень/учениця може охарактеризувати напрями внутрішньої й зовнішньої політики ранньомодерних європейських держав, зіставити наміри та результати діяльності історичних діячів, висловити обґрунтовані судження щодо ролі особи в минулому, пояснити залежність перебігу історичних подій, явищ і процесів від людських вчинків та панівних суспільних ідей. Ставлення: - Учень/учениця формулює та аргументовано висловлює власні судження стосовно обмеженості прав людини за умов абсолютизму; колоніальної політики держав раннього Модерного часу; несумісності інтересів імперій та малих держав, народів Ранньомодерної доби; прагнення народів раннього Модерного часу до національного звільнення та створення національних держав з урахуванням інформації з різних доступних джерел, власного досвіду, гуманістичних цінностей. - Учень/учениця оцінює якість виконання роботи за допомогою рефлексії та конструктивного зворотного зв'язку.	Особливості розвитку народів Сходу (оглядово). Імперія Сефевидів в Персії. Держава Великих Моголів в Індії. Маньчжурське завоювання Китаю. Сьогунат Токугави і самоізоляція Японії. Війни за переділ Європи і світу. Тридцятилітня війна як «світова війна». Вестфальська система міжнародних відносин.	
Розділ IV. Епоха Просвітництва та зародження модерного суспільства (7 год.)		
Знання: Учень/учениця демонструє знання перебігу таких подій, явищ, процесів у часі: епоха Просвітництва, початок індустріальної (промислової) революції, війна за незалежність США, поділв Речі Посполитої, події міжнародних відносин у XVIII ст.	Доба Просвітництва у європейській історії. Просвітництво. Уявлення про прогрес. Енциклопедисти. Ідеї	Види навчальної діяльності: репродуктивна, дослідницька, творча, проектна.

Уміння: - Учень/учениця характеризує бароко як усвідомлення людиною Ранньомодерної доби складності, багатоманітності та мінливості світу; Просвітництво як Добу Розуму, коли утверджувалася віра в силу знань і можливість розумного облаштування суспільного життя; освічений абсолютизм як політику, спрямовану на знищення або реформування найбільш застарілих феодальних порядків. - Учень/учениця розпізнає за художньо-стильовими особливостями пам'ятки культури бароко і класицизму. - Учень/учениця пояснює визначальний вплив індустріальної революції на зміни в структурі економіки і соціальній структурі суспільства, на рівень життя людей праці та інші аспекти повсякденного життя. - Коректно використовуючи відповідні поняття та терміни («Просвітництво», «бароко», «класицизм», «індустріальна (промислова) революція», «освічений абсолютизм», «масонство»), учень/учениця визначає і пояснює передумови, особливості перебігу, результати й наслідки таких подій, явищ, процесів: індустріальна революція, доба Просвітництва, реформи Марії-Терезії та Йосифа II (Австрійська монархія), реформи Фрідріха II (Пруссія), реформи Катерини II (Російська імперія), Війна за незалежність США, поділи Речі Посполитої, війн за іспанську та австрійську спадщину, Семилітньої війни. - Учень/учениця пов'язує вищезгадані історичні події, явища, процеси з географічним простором, позначає їх на карті та використовує карту для їх опису і пояснення.	розподілу влади, громадянського суспільства, правової держави. Формування сучасного світського світогляду. Культура і мистецтво доби Просвітництва. Архітектура, скульптура, живопис, музика, театр: від бароко до класицизму. Початок індустріальної (промислової) революції. Науково-технічні досягнення. Механізація. Урбанізація. Вплив промислової революції на побут різних верств населення. Повсякденне життя (одяг, житло, харчування тощо)	Приклади навчальної діяльності: робота з навчальними текстами; заповнення хронологічної/синхронізованої таблиці; складання розповіді про перебіг історичних подій і процесів за історичною картою; робота з контурною картою; складання порівняльних таблиць діяльності історичних діячів/діячок; дослідження історичних джерел за запропонованим/власним алгоритмом роботи; творчі дослідницькі проекти (повідомлення, ілюстровані лінії часу, презентація, історичний портрет діяча/діячки, есе, віртуальна екскурсія
---	--	---

- Учень/учениця визначає характерні риси світського світогляду у порівнянні з релігійним; особливості освіченого абсолютизму у європейських державах; вплив поділів Речі Посполитої та кризи Османської імперії на становище українських земель в наступні періоди історії. Ставлення: - Учень/учениця формулює та аргументовано висловлює власні судження стосовно особливостей світогляду, ціннісних орієнтирів людини в ранньомодерному суспільстві; обмеженості прав жінок та дітей за умов зародження модерного суспільства; конституційного оформлення прав людини, ідей розподілу влади, громадянського суспільства та правової держави в ході історичних подій Ранньомодерної доби з урахуванням інформації з різних доступних джерел, власного досвіду, гуманістичних цінностей. - Спираючись на інформацію щодо прав людини в Ранньомодерну добу, учень/учениця розрізняє додаткові можливості (привілеї) та обмеження людей різних станів за різними ознаками, пояснює поняття «гідність» та ідентифікує випадки захисту та порушення гідності ранньомодерної людини. - Учень/учениця оцінює якість виконання роботи за допомогою рефлексії та конструктивного зворотного зв'язку.	представників різних верств. Родина і дитинство. Становище жінок. Освічений абсолютизм. Ідея «добре впорядкованої держави». Особливості абсолютизму у володіннях австрійських Габсбургів, Королівстві Пруссія, Російській імперії. Міжнародні відносини (Західна і Центральна Європа). Війна за іспанську спадщину. Війна за австрійську спадщину. Семилітня війна.	тощо); дискусія.
---	--	-------------------------

	Міжнародні відносини (Південна і Східна Європа). Поділи Речі Посполитої. Початок боротьби за спадок Османської імперії. Війна за незалежність США. Колонії Великої Британії в Північній Америці. Декларація незалежності та війна за незалежність. Конституція США.	
Узагальнення курсу. Здобутки ранньомодерної Європи (1 год.)		
Знання: - Учень/учениця демонструє знання основних подій, явищ економічного та політичного розвитку держав Ранньомодерної доби, особливості становлення та функціонування ранньомодерного суспільства. Уміння: - Учень/учениця встановлює хронологічну послідовність основних подій ранньомодерної історії, причинно-наслідкові зв'язки між ними. - Учень/учениця наводить приклади спільного і відмінного	Здобутки Ранньомодерної епохи. Ранньомодерний час як період культурної та політичної переваги християнського Заходу. Індустріальна (промислова) революція і її наслідки. Початок	Види навчальної діяльності: репродуктивна, дослідницька, творча, проектна. Приклади навчальної діяльності:

в історичних подіях, явищах і процесах доби раннього Модерну в Україні та Європі. • Учень/учениця характеризує місце людини та закріплення її прав, місце різних соціальних, релігійних груп в суспільстві доби раннього Модерну. • Учень/учениця відслідковує та пояснює зміни, що відбулися у світогляді, культурі, праві та побуті людини раннього Модерну. • Учень/учениця визначає риси і пояснює цілісність раннього Нового часу як історичної епохи у політичній, економічній, соціальній, культурно-інтелектуальній сферах. • Учень/учениця пояснює і наводить приклади єдності, розмаїття і багатовимірності минулого доби раннього Модерну, його впливи на сучасність. • Учень/учениця визначає поєднання політичних, економічних, соціальних, технологічних, культурних та інших чинників, які впливали один на одного і творили історичну епоху раннього Нового часу. Ставлення: • Учень/учениця формулює та аргументовано висловлює власні судження стосовно важливості духовних і матеріальних здобутків людства доби раннього Модерну для подальшого суспільного розвитку з урахуванням інформації з різних доступних джерел, власного досвіду, гуманістичних цінностей. • Учень/учениця оцінює якість виконання роботи за допомогою рефлексії та конструктивного зворотного зв'язку.	боротьби колоній за незалежність. Культурне обличчя світу за Ранньомодерної доби	узагальнююча гра-вікторина/бесіда; створення карти пам'яті «Портрет Ранньомодерної доби»; презентація і обговорення синхронізованої таблиці, над якою працювали протягом року; підсумкове есе.
--	---	---

Прикінцева частина

Для реалізації завдань громадянської та історичної освітньої галузі Державного стандарту базової середньої освіти різними авторськими колективами створено модельні навчальні програми, яким надано гриф «Рекомендовано Міністерством освіти і науки України».

Модельні навчальні програми слугують основою для розроблення навчальних програм, навчальної та навчально-методичної літератури для 8 класів і вможливають реалізацію закладами освіти академічної свободи.

Загалом зміст модельних навчальних програм спрямовано на досягнення загальної мети громадянської та історичної освітньої галузі: розвиток особистості учня через осмислення минулого, сучасного та зв'язків між ними, взаємодії між глобальними, загальноукраїнськими і локальними процесами; формування ідентичності громадянина України, його активної громадянської позиції на засадах демократії, патріотизму, поваги до прав і свобод людини, визнання цінності верховенства права та нетерпимості до корупції. Компетентнісний потенціал галузі та базові знання, що є основою всіх модельних програм, уміщено в додатку 17 Державного стандарту базової середньої освіти. Модельні навчальні програми не містять чіткого розподілу навчальних годин за розділами, тому в межах загальної річної кількості годин учитель/вчителька самостійно визначають в тематично-календарному плануванні та/або в навчальній програмі, укладеній на основі обраної модельної навчальної програми час, необхідний для роботи над кожним розділом програми, орієнтуючись на визначені програмою очікувані результати навчання.

Розробляючи календарно-тематичне планування та/або навчальну програму, вчителі самостійно можуть змінювати порядок вивчення розділів, тем, окремих питань у межах теми, визначати періодичність та чергування видів діяльності, закладати види і форми контролю й оцінювання результатів навчання відповідно до груп результатів, указаних у Державному стандарті базової середньої освіти та модельних навчальних програмах. Укладені вчителями навчальні програми затверджує педагогічна рада закладу загальної середньої освіти. Календарно-тематичне планування має передбачати не лише уроки опанування змісту, а й уроки формування наскрізних умінь та ключових компетентностей учнів / учениць, можливості для впровадження діяльнісного підходу до навчання, час для повторення, узагальнення, впровадження різних форм оцінювання.

Оцінювання навчальних результатів учнів/учениць з предмета «Всесвітня історія». Оцінювання – це вимірювання навчальних досягнень тих, хто навчаються, тобто порівняння і встановлення співвідношення того, що учень/учениця знає та вміє, до того, що він/вона має знати й уміти на певний момент навчання відповідно до навчальної програми. Основою оцінювання здобувачів освіти є передбачені модельною навчальною програмою очікувані результати їхньої навчальної діяльності або складники ключових компетентностей і наскрізних умінь, що мають формуватися/розвиватися під час навчання, а саме: мінімальний обсяг знань, обов'язковий для засвоєння учнем/ученицею відповідно до його/її індивідуального розвитку та пізнавальних можливостей; основні вміння та навички, формування/розвиток яких передбачено програмою; формування ціннісного ставлення учня/учениці до історичних і суспільно значущих явищ, процесів і подій, що досліджуються ним/нею.

Діяльність учителя з оцінювання учнів/учениць має здійснюватися шляхом поточного (формувального) і підсумкового оцінювання. Поточне формувальне оцінювання учнів під час уроку передбачає дотримання вчителем таких етапів (кроків):

- 1) формулювання вчителем (разом з учнями) очікуваних результатів уроку;
- 2) визначення вчителем (разом з учнями) критеріїв і показників оцінювання;
- 3) обрання стратегій, процедур та шкали оцінювання;
- 4) виконання оцінювання вчителем та/або самооцінювання/взаємооцінювання учнів/учениць.

Підсумкове оцінювання дає змогу перевіряти й оцінювати результати роботи учнів/учениць:

- 1) по закінченні засвоєння матеріалу розділу програми;
- 2) наприкінці семестру;
- 3) по закінченні навчального року.

Оцінка результатів навчання учнів/учениць може бути якісною (виражається вербально) та кількісною (позначається балами). При оцінюванні досягнень програмових очікуваних результатів учнів/учениць 8 класів із всесвітньої історії вчитель має враховувати: логічність і обґрунтованість, осмисленість, глибину, гнучкість, дієвість, системність, узагальненість міркувань учня/учениці, рівень сформованості загальнонавчальних та предметних умінь і навичок, рівень володіння наскрізними вміннями й рівень сформованості ключових компетентностей. Орієнтирами для вчителя в оцінюванні учнів/учениць виступають обов'язкові результати навчання історії та громадянської освіти, передбачені Державним стандартом базової середньої освіти. В освітній програмі закладу освіти вони можуть бути конкретизовані для зручності формувального оцінювання проміжних результатів. Оцінювання має бути відкритим для учнів/учениць. Учителю слід інформувати учнів про очікувані результати, показники (критерії), цілі, стратегії, методи та шкалу оцінювання. Це сприятиме свідомій і сумлінній роботі учнів/учениць на уроках і вдома, адже вони знатимуть, чого від них очікує вчитель та як він визначатиме оцінку їхньої роботи.

Завдання для оцінювання добираються так, щоб можна було отримати об'єктивну інформацію про рівень досягнень учнями обов'язкових результатів навчання певної групи результатів (далі – ГР) освітньої галузі:

Орієнтується в історичному часі та просторі, виявляє взаємозв'язки подій і явищ (ГР1);

Працює з інформацією історичного та суспільствознавчого змісту (ГР2);

Виявляє здатність до співпраці, толерантність, громадянську позицію (ГР3).

У Свідоцтві досягнень виставляють семестрові оцінки за групами результатів. На підставі оцінок за групами результатів виставляють загальну оцінку за семестр. Семестрова оцінка може бути скоригованою. Оцінку за рік виставляють на підставі семестрових оцінок.

Рекомендовані джерела:

1. Постанова про затвердження Державного стандарту базової середньої освіти.
2. Державний стандарт базової середньої освіти (постанова КМУ від 30.09.2020 № 898, зі змінами від 30.08.2022 № 972);
3. Державний стандарт базової та повної загальної середньої освіти (постанова КМУ від 23.11.2011 № 1392).
4. Модельна навчальна програма «Всесвітня історія. 7-9 класи» для закладів загальної середньої освіти (авт. Щупак І. Я., Посунько А. С., Бакка Т. В., Бурлака О. В., Власова Н. С., Желіба О. В., Махонін О. О., Мелещенко Т. В., Павловська-Кравчук В. А., Піскарьова І. О., Худобець О. А. «Рекомендовано Міністерством освіти і науки України» (наказ Міністерства освіти і науки України від 16 серпня 2023 року № 1001)
5. Підручник « Всесвітня історія» 8 клас (авт. Щупак І.Я., Старченко Н.П., Бурлака О.В., Власова Н.С., Вradій Є.А., Громенко С.В., Дрібниця В.О., Желіба О.В., Кронгауз В.О., Піскарьова І.О., Секиринський Д.О.).
6. Наказ МОН від 09.08.2024 № 1120 «Про внесення змін до типової освітньої програми для 5 – 9 класів закладів загальної середньої освіти»
7. Наказ МОН від 02.08.2024 № 1093 «Про затвердження рекомендацій щодо оцінювання результатів навчання (5-9 класи НУШ)